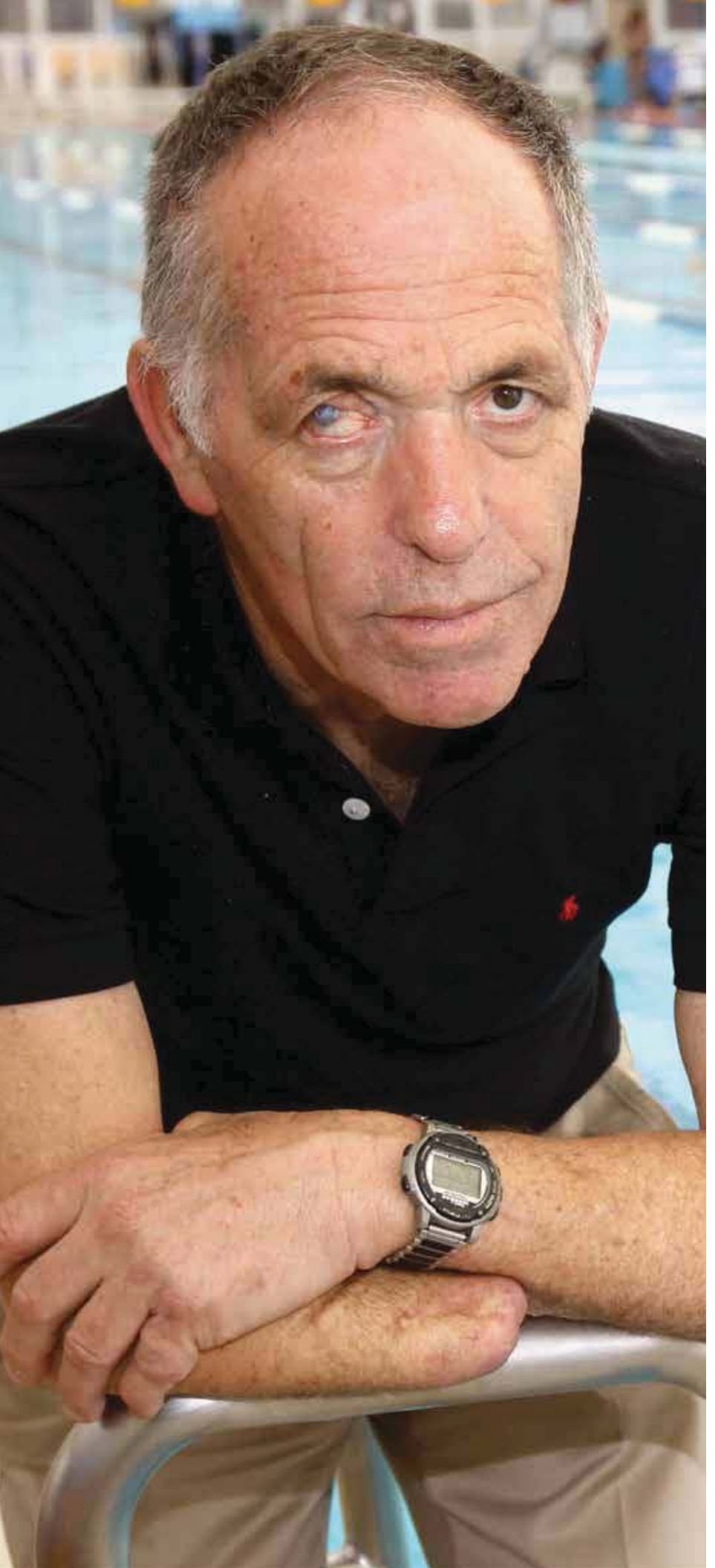

התלוחה

מאת: אבי צור
צילומים: אריאל בשור

בארגון נכי צה"ל מכירים אותו כמנהל הקרן. בודדים יודעים שהאיש הצנוע ונעים ההליכות הזה, הוא אחד הלוחמים הנועזים בתולדות צה"ל • במהלך הקריירה הצבאית שלו בשייטת 13, הספיק ליפול בשבי המצרי, לקבל את עיטור 'המופתי על אומץ ליבו בפשיטה על האי גרין, ואת עיטור 'העוזי על מבצע בצפון לבנון, בו קפץ על רימון חי, נפצע קשה והציל את חיי חייליו. אגב, לאחר הפציעה חזר לשרת בשייטת ואף הוביל לוחמים בלבנון עם עין אחת ופרוטזה ביד • לכבוד יום העצמאות, ראיון נדיר עם אלוף משנה (מילי) אילן אגוזי, המסיים בימים אלה קריירה עשירה בארגון נכי צה"ל, ולראשונה הסכים להתראיין

א

פתח בגילוי נאות: 12 שנים אני מנסה לראיין את אלוף משנה (מיל') אילן אגוזי לבי-טאון 'הלוחם'. 12 שנים שהוא דוחה אותי בנימוס: "עזוב", הוא נפנף אותי בנימוס בכל פעם שפניתי אליו, "אין לי סיפור מעניין. לך תראיין נכים צעירי. הם הרבה יותר אטרקטיביים".

גם השנה, לכבוד גיליון יום העצמאות, החלטתי לנסות. יכול להיות שזו הציאה שלו לפנסיה מתפקיד מנהל קרן נכי צה"ל, או שזה סתם הגיל, 69, שריכך אותו במעט, אבל הפעם, לאחר שיו"ר הארגון הפעיל עליו לחץ פיזי מתון, הוא נעתר לבקשה.

25 שנים שירת אגוזי בחיל הים. רוב הזמן כלוחם וכקצין בשייטת. האיש הצנוע הזה, שטוען בעקשנות שאין לו סיפור, הספיק במהלך הקריירה הצבאית ליפול בשבי המצרי במלחמת ששת הימים, להשתתף באינן ספור מבצעים שהשתיקה יפה להם, ולזכות בשני צל"שים - עיטור המופת ועיטור העוז - האחד על אומץ ליבו ודבקותו במטרה בפשיטה על האי גרין ב-69', והשני על חירוף נפשו במבצע שהתקיים ב-73' בעיר טריפולי שבצפון לבנון, שם קפץ על רימון חי שהתגלגל אל עבר חייליו, מה שגרם לו לאבד יד, עין ולפציעה קשה ברגל, אבל גם להציל את חיי חייליו.

אגב, גם לאחר שהצטרף אל משפחת נכי צה"ל כנכה קשה, התעקש לחזור ולשרת בשייטת, ואף השתתף כמפקד בפעילות השייטת בלבנון כשהוא מתפעל את נשקו בעזרת יד אחת ופרוטזה.

אגוזי, נשוי ואב לשלושה, מסיים בימים אלה קריירה עשירה כמנהל קרן נכי צה"ל. מתוקף תפקידו, היה אחראי, בין השאר, על גיוס הכספים בקרב הקהילות היהודיות בחו"ל ובארץ. בעזרת הכספים הרבים שגויסו במהלך עבודתו, רבות הודות לראיית עבודתו כשליחות והקשר האישי שלו הן עם התורמים והן עם חברי הארגון, הצליחה הקרן להגדיל את היקף התרומות מדי שנה ובכך לאפשר לארגון נכי צה"ל לעמוד באתגרים אותם הציב לעצמו, ביניהם בניית בית לוחם חדש בבאר-שבע, פרויקטים של הרחבה ושיפוץים בבתי הלוחם הקיימים, הגדלת היקף הפעילות ליוות בבתי הלוחם, הרחבת פרויקט המלגות וכדומה.

הוא נולד בקיבוץ כפר מנחם. מדובר בקיבוץ של השומר הצעיר, ואגוזי זוכר ילדות מאושרת בחברת הילדים. "ביליתי יותר בשדות מאשר בבית הספר", הוא מספר. "כבר בילדות התאהבתי בשטח ובמרחבים".

מה פתאום שייטת? איך התגלגלת לשייטת?

"לא ידעתי כלום על השייטת. היא היתה אז יחידה מאד סודית. מישוהו מהקיבוץ, מחזור מעלי, התגייס לשייטת והודח. הוא אמר לי, אילן תשמע, יש יחידה כזאת וכזאת, כשאתה מגיע לבקו"ם, תבקש את היחידה הזאת".

היית בכושר מטורף? היית אז חיה רעה?

הרמטכ"ל, רפאל איתן ז"ל, ונילי אגוזי, אשתו, מעניקים לאילן אגוזי דרגת אלוף-משנה

"השבי זה הבית ספר של החיים. כשבאו לנחם ולעודד אותי, אמרתי, חברה, אני פשוט לא צריך את זה. אני חזק מספיק. אני אחגבר על זה. לא ראיחי את עצמי אף פעם בנכה. לא חשבתי לרגע אחד שיש משהו שאני לא אוכל לעשות עם יד אחת"

"החלטנו לשוחח לאלכסנדריה ולעלות על הטיילת. זה היה איזור יוקרה שבו גרו עשירי אלכסנדריה. הערכנו שגרים שם גם הדיפלומטים הזרים. חשבנו לנסוח ולבקש מקלט באחת השגרירויות. זה מה שעשינו. הלכנו בין הבתים ודפקנו על דלתות"

ולחזור לארץ לפני שהכל קורה. יצאנו מהארץ בצוללת שבועיים לפני פרוץ המלחמה וחיכינו בלב ים. היינו מנותקים ממה שקורה בארץ. הצוללת היתה מתחת למים במהלך היום וב-ערב עלתה על פני המים כדי להטעין מצב-רים. בלילות, כשהצוללת עלתה על פני המים, שחינו בניסיון לשמור על כושר, אך ברור שהיה קשה מאד. קשה להיות בתוך צוללת מתחת למים זמן כה רב כשאינך מושג מה קורה בחוץ, ואם ומתי תצא לפעולה. ההמתנה וחוסר המעש זה דבר מתיש. חיכינו לאור ירוק לביצוע המשימה. בשלב מסוים נגמרה האס-פקה, חזרנו לנמל חיפה, הצטיידנו באספקה ויצאנו שוב לים לכיוון אלכסנדריה."

כמה חב'ה הייתם שם?

"תשעה לוחמים של השייטת. שישה צו-ללנים, שניים כרזרבה וכסמנים, ועוד רופא. וכן צוות הצוללת שמנה כ-70 איש. בבוקר של ה-5 ביוני פרצה המלחמה. חיל האוויר תקף והשמיד את כל חיל האוויר המצרי. בערב תנו, כל אלמנט ההפתעה הלך לאיבוד. בערב הראשון של המלחמה הצוללת התקרבה לנמל, צללה לקרקע ויצאנו לדרך. כל זוג יצא בנפרד. אני הובלתי את הזוג השלישי. זו היתה פעולה קשה ביותר. שחינו מהצוללת עם ציוד כבד ועם מוקשים. אפקט ההפתעה, שהוא הב-סיס לפעולה מסוג זה, אבד, והמצרים חיכו לנו. שחינו כק"מ וחצי בים קשה לכיוון הנמל. נכנסנו אליו תוך כדי טיפוס על השובר. כל זוג היה עצמאי לחלוטין במשימה שלו וקיבל גזרה לחיפוש המטרות. לא היו לנו מכשירי קשר ולא היה לנו מושג מה קורה עם שני הזוגות האחרים. היינו צריכים להדביק את המוקשים למטרות ולחזור לצוללת."

מה עבר לך בראש כשאתה יוצא בלילה מצוללת בדרך אל הלא נודע? על מה חשבתי?

"הייתי מרוכז בביצוע המשימה. היינו הזוג האחרון שיצא מהצוללת עם חשיכה, בערך

ופיזי רב יותר, שעל-מנת להתגבר עליו נדר-שת מוטיבציה מאד גבוהה שהיא זו שדוחפת קדימה אחרי שהכוחות נגמרים. מעבר לקושי הפיזי והנפשי מוטיב המוביל במהלך הקורס היה אמינותו של החניך. אתה לא יכול להיות לוחם בשייטת אם אין לך אמינות במאת האחוזים. בסופו של דבר את המשימה אתה מבצע מתחת למים. אתה צולל, אתה צריך להגיע למטרה ולחזור, אף אחד לא יכול לבדוק אותך. יש לך אלף סיבות שלא להשלים את המשימה. אם אתה לא אמן אתה לא מתאים ליחידה. היחידה הזאת עובדת בקבוצות קט-נות מאד, וכל בן אדם הוא מרכיב מאד חשוב בצוות. היו מבצעים שיצאנו אליהם ארבעה או שישה לוחמים. מספיק שאחד אינו מתאים ולא ניתן יהיה לבצע את המשימה.

"אני הובלתי את הזוג השלישי"

למעשה, בזה שהתעקשת, ישראל איבדה טייס דקוטה מצטיין?

"אני מאוד רוצה להאמין שאם הייתי מסיים קורס טייס, לא הייתי דקוטה. דרך אגב, אח שלי סיים קורס טייס, כך שהכל נשאר במשפחה."

אני רוצה לעשות איתך קפיצה קטנה בזמן ולהגיע למלחמת ששת הימים. היית אז קצין צעיר. הצוות שלך נשלח לצלול בנמל אל-כסנדריה להטביע ספינות של הצי המצרי. המון גרסאות מתרוצצות סביב מה שקרה לכם שם. אני מבין שהעסק קצת השתבש.

"לקראת המלחמה התאמנו על מודלים. נמל אלכסנדריה היה אחד המודלים. המצ-רים סגרו את מיצרי טיראן והיה ברור שה-מלחמה היא רק עניין של זמן. התכנון היה שאנחנו נגיע בצלילה לנמל אלכסנדריה, נצל את אלמנט ההפתעה ונפעל ראשונים. המשי-מה היתה להטביע חלק מרכזי מהצי המצרי,

"ממש לא. היה לי כושר סביר, היתה לי סי-בולת טובה, והייתי שחיין. כשהגעתי לבקו"ם ביקשתי להגיע ליחידה הזו. כיוון שבנתונים שלי התאמתי לקורס טייס, בצבא התעקשו ושלחו אותי להתחיל את הקורס בתל נוף. בשיחת הפתיחה שאל מפקד בית הספר לטייס האם 'יש פה מישהו שלא רוצה להיות בקו-רס?' קמתי ואמרתי: 'אני לא רוצה'. כל הקורס הסתכל עלי בתימהון, ואותי שלחו כעונש לע-בוד במטבח בשדה דב. אחרי שלושה שבועות כעובד מטבח, נשלחתי בחזרה לבקו"ם ושם השם שלי היה כבר ברשימה של השייטת. מדובר אז בתקופה אחרת מהיום. זה היה סוד כמוס. היה אסור לנו להגיד איפה אנחנו מ-ש-רתים. אף אחד לא דיבר על השייטת, ולא ידע איפה הבסיס שלה."

עברת מבדקים לפני הגיוס?

"לא היו מבדקים פסיכוטכניים או פסיכו-מטריים במתכונת של היום. הרעיון המרכזי היה לבדוק מי מסוגל להביא את הגוף והנפש שלו עד לקצה. היינו 80 או 90 איש שהתקבל-נו, רובם קיבוצניקים. לקחו אותנו לראש הנ-קרה, שמו עלינו תרמיל עם 20 קילו על הגב, חגור ורובה, ואמרו: אתם צועדים במשך שלו-שה ימים מכאן ועד לאשקלון, כ-180 ק"מ. מי שיגיע לאשקלון, התקבל לקורס. זה היה מסלול של קריעת תחת. הגענו כ-15 חיילים לסוף המסע."

מה היה הקושי הגדול ביותר במהלך הקורס?

"זה היה קורס ארוך, כמעט שנתיים. שילוב של קושי נפשי ופיזי. המון צלילות בלילות קפואים. אתה נכנס לנמל חיפה וצולל מתחת לאוניות במשך שלוש שעות. אתה עם עצמן ותאמין לי שיש לך כל כך הרבה סיבות ותי-רוצים לצאת ולהפסיק את הצלילה, ולמדריך אין סיבה שלא להאמין לסיפור, ואין אפשר-ות לבדוק, ולמחרת מחכה לחניך קושי נפשי

אילן אגוזי לאחר שחזר מאחת הפעולות

אספקה ולא אוניות קרביות. היינו כבר כחמש שעות מאז שיצאנו מהצוללת, מותשים לגמרי, והרבה אחרי הלוח"ז המתוכנן. התחלנו את הדרך חזרה לצוללת. מכשירי הניווט שהיו אמורים להוביל אותנו לא פעלו, כך ששחינו לפי קורס מצפן בלבד. הגענו גמורים עם אור ראשון אל המקום שהצוללת היתה אמורה לחכות לנו והיא לא היתה שם".

זה מצב הזוי לגמרי.

"שחינו בלב ים, באמצע ה-NO-WHERE, ולא ידענו מה לעשות".

לא הכינו אתכם למצב שהצוללת לא תהיה? לא היתה תוכנית פינוי אופרטיבית? זה נשמע לא הגיוני. מה הייתם אמורים לעשות? לשחות מאלכסנדריה לישראל?

"האמת היא שלאף אחד לא היה ספק שהמצב יסתיים על פי התכנון. בכל אופן, היו לנו מדי דקרון מתחת לחליפות הצלילה, ואק"דח. על פי התכנון, אם משהו ישתבש, היינו אמורים להעביר 24 שעות במחבוא ליד הנמל ולהגיע לאותו נצ. בלב ים כעבור 24 שעות. באותו השלב שחינו במעגלים וצעקנו, אולי הסמנים של הצוללת באיזור ומישהו ישמע אותנו. פתאום שמענו עוד צעקות. מסתבר שזוג נוסף הגיע ולא מצא את הצוללת. אני יודע שזה נשמע כיום די אבסורדי, אבל שחינו ארבעה לוחמים בלב ים, מול נמל אויב, באמצע מלחמה וצעקנו בכל הכוח".

ואין צוללת?

"אין צוללת. בדיעבד התברר שהצוללת נכנסה לקרב מול משחתת שגילתה אותה ואף שיגרה אליה טורפדו, והיא נאלצה לעזוב את המקום. לאחרונה פגשנו את אנשי הצוות של הצוללת והם הסבירו לנו מה בדיוק קרה שם. בכל אופן, כשאנחנו שחינו אליה היא כבר לא היתה שם. ועכשיו מתחיל סיפור, מה תעשה? כשהבנו שאין צוללת, הובלתי את הרביעייה לחוף הרחצה שמדרום לנמל. בדרך הטבענו את מכשירי הצלילה, השחר עלה והתחלנו לזהות מסביבנו סירות של דיגים שיצאו לרוק רשתות. הגענו לחוף ואמרתי לחבר'ה: חכו כאן, אחפש מקום מחבוא ואבוא לקרוא לכם. התחלתי להסתובב בחוף, מסביב אור יום, ונתקלתי במרבץ של סלעים שביניהם היתה מין מערה כזאת. התחלתי להזיז את האבנים וכמו בסרט פעולה הוליוודי, אני מגלה בפנים את הזוג השלישי מתחבא. קראתי לחבר'ה והסתתרנו בתוך המערה שישה לוחמים".

היה לכם מה לאכול?

"תאמין לי, כשאתה בלחץ שכזה, אוכל הוא הבעיה האחרונה שלך. בכל אופן היה לנו אוכל מרוכז ומימיה של מים. יכולנו להתיקיים עד הערב בלי בעיות. לכל אחד היה גם אקדח, כלומר, יכולנו להגן על עצמנו. זה היה קיץ והחוף היה שוקק חיים. התחבאנו שם עד הערב. ממש לפני שהחשיך, אחד הנערים המצרים ששיחקו באזור של המערה, הוציא אבן לזרוק למים וגילה אותנו. זו היתה סיטואציה לא פשוטה. שישה חיילים ישראלים מסתכלים על נער מצרי שעמד מולנו המום".

בשבע וחצי. בן הזוג שלי היה קשור אלי בחבל מאחור. צללנו עם חמצן במערכת סגורה ולא עם אוויר כדי שלא יהיו בוטות שיסגירו אותנו. אני זוכר שיצאנו אל פני המים ומסביב היתה דממה. מכיוון שבבוקר פרצה מלחמה, המצרים החשיכו את הנמל ואת העיר. היה חושך מצרים ולא ראינו את הנמל. התחלנו לשחות לכיוון הנמל. הים היה לא שקט. לקח לנו שעתיים של שחייה עד לנמל. זה מעייף בטירוף. אני זוכר שטיפסנו על המזח וקפצנו למים בתוך הנמל. זה נשמע פשוט, אבל לבוא בשחייה בים גלי ולטפס עם כל הציוד הכבד על המזח בתוך הגלים, זה עסק מסובך ביותר. לצערי, מכשירי הניווט שהיו אמורים לקחת אותנו בחזרה לצוללת נדפקו על הסלעים ויצאו מכלל פעולה. התחלנו לצלול לגזרה שלנו. נמל אלכסנדריה זה נמל גדול, בערך פי שתיים מנמל חיפה, כך שאחרי השחייה המתישה, חיכתה לנו צלילה ארוכה ביותר".

"המצרים חיכו לנו. כל הנמל היה מלא בסירות גומי ובחיילים שזרקו למים מטענים נגד אדם. מטען נגד אדם, אם הוא נופל קרוב אליך, אכלת אותה. אם הוא נופל שניים שלושה מטרים ממך, אתה חוטף שוק אדיר אבל לא נפגע".

אתה ובן זוגך צוללים לבד באמצע נמל אלכסנדריה. מסביב המצרים משליכים עליכם מטענים. אתם מותשים, המכשיריים נדפקו לכם. אלמנט ההפתעה אבד. לא חשבת לעשות אחורה פנה ולברוח מהתופת הזו?

"חינכו אותי לדבוק במשימה. זו לא מליצה. כאלה היינו. סוף סוף יש לך מלחמה, אתה לא תפסיד את ההזדמנות הזאת. לא אגיד לך שזה לא היה מפחיד, או שלא חששתי, אבל ידעתי שאני משלים את המשימה ויהי מה".

אתה מדבר בזמן הזה עם הבן זוג שלך?

"לא. אין שום תקשורת. אני הובלתי והבן זוג שלי היה קשור אלי בחבל. הבן זוג שלי בכלל לא ידע איפה אנחנו. אני ניווטתי והובלתי למטרה והוא היה קשור. זהו".

מה היתה המטרה שלכם?

"חילקו את הנמל למספר גזרות ולכל זוג נתנו אזור מסוים, ששם הוא אמור היה לצלול ולהדביק את המוקשים לדופן הספינות שעגנו שם. תבין, המודיעין של '67 היה בלשון המעטה מאד לא עדכני. זה לא דומה למה שיש כיום. כשפרצה המלחמה לאף אחד בחיל הים לא היתה תמונה עדכנית על מקום עגינת המטרות, וגרוע מכך, שהמצרים הוציאו את רוב המטרות אל מחוץ לנמל".

אני לא ממש מבין. אתם צוללים בחושך בתוך נמל עיון ומחפשים אוניות להטביע?

"אני יודע שבפרספקטיבה של היום, זה נשמע קצת הזוי. צללנו מותשים במשך שעה שלמה בתוך הנמל וחיפשנו מטרות. זיהיתי שתי אוניות ענקיות. חשבתי שאלה מטרות הרבה יותר קרביות, כי זיהיתי בהן שומרים, וגם מהסיפון שלהן זרקו מטענים. הדבקנו את המוקשים. בדיעבד מסתבר שאלה היו אוניות

עיטור המופת

תיאור המעשה: **ביליל 19'20 ביולי 1969, בקרב הפשיטה על האי גרין, היה סגן אילן אגוזי מפקד חולית הפריצה בכוח המאחז. לאחר העלייה מן המים הוביל את חוליית הפריצה בראש כוח המאחז. בעת חיתוך הגדר הבחין בחיילי האויב זקופים בעמדות הגב הצפוני ובחייל הנכנס מהפתח הצפוני ומדליק אור. מחשש שזו עדות לחשדותיו של האויב, הורה לכוון לפתוח באש לעבר העמדות ולפרוץ ליעד. בשעת הפריצה והעלייה ליעד נפצע ברגליו מרימון, אך המשיך לירות לעבר האויב.**

כאשר גילה שהדלת בעמדה פתוחה ואין צורך לפרוץ אותה, היפנה שניים מאנשיו לתגבור הלוחמים על הגג ובעצמו נכנס לעמדה וטיהר אותה. בגלל פצעיו לא היה מסוגל להמשיך בלחימה ופנה לסייע בארגון פינוי הנפגעים ועריכת תרמיילי החבלה לפיצוץ. כשפונה היעד, נותר בזוג האחרון להפעלת מטעני החבלה ועזב את היעד בסירה האחרונה. על מעשה זה הוענק לו: עיטור המופת.

דוד אלעזר, רב אלוף, ראש המטה הכללי

איך הגבתם?

"התלבטנו מה לעשות איתו. לתפוס אותו? לשחרר אותו? בסוף החלטנו לתת לו ללכת לחופשי. אמרנו, זה המצב, אולי לא הבחין בנו ואם כן אז אכלנו אותה. החוף היה ממוקם בסמוך לבסיס צבאי ואכן תוך מספר דקות הוקפנו ע"י חיילים שהובילו אותנו לעבר משאית שחנתה בסמוך. הסתכלתי סביב והבנתי שגם המצרים המומים מהסיטואציה. הלכנו בסמוך למעגן סירות הדיג. הבטתי סביב ולפתע גמלה בראשי החלטה: יהיה מה שיהיה, אני בורח. קפצתי למים. חבר מהקי"ב בוך שלי, גדי פטיש, קפץ אחרי בלי שדיברנו על זה, או רמזתי לו על זה, וחישפנו מקום מחבוא".

"צללנו עמוק מתחת לסלעים של השובר והתחבאנו. המצרים חיפשו אחרינו בטרור עד שלוש לפנות בוקר. בסוף הם התייאשו ועזבו את המקום. שכבנו שם בין הסלעים, קפואים מקור ולא היה לנו מושג מה לעשות. החלטנו להתגנב למעגן, לנסות לקחת סירה ופשוט להסתלק. היו שם שומרים ולא הצלחנו. היינו גמורים מעייפות. עברו כבר 34 שעות מהרגע שעזבנו את הצוללת. התלבטנו מה לעשות. הבנו שאין לנו מה להפסיד, החלטנו לשחות לאלכסנדריה ולעלות על הטיילת. זה היה איזור יוקרה שבו גרו עשירי אלכסנדריה. הערכנו שגרים שם גם הדיפלומטים הזרים. חשבנו לנסות ולבקש מקלט באחת השגרירות. זה מה שעשינו. הלכנו בין הבתים ודיפקנו על דלתות".

אתה רציני?

"כן. הלכנו עם גרבי 'קליפסו' ומדי דקרון, ודיסקיות, כי לא רצינו להיתפס כמרגלים, וקיווינו למצוא מקלט באחת השגרירויות".

מה עובר בראש? רוצים כבר לגמור עם הסיט הזה?

"מצד אחד אתה לא רוצה ליפול בשבי, אבל היינו מתושבים ורצינו שהכל כבר ייגמר".

מישהו פתח לכם את הדלת?

"לא פתחו. זה כבר היה לקראת שבע בבוקר והחלטנו ללכת בתוך העיר ומה שיהיה יהיה. קיווינו לגנוב אוטו ולהסתלק מהעיר. אף אחד מאיתנו לא חשב בחלומות הכי הזויים שלו שניקלע לסיטואציה שכזו, כך שלא היתה לנו אפילו בדמיון הכי פרוע תוכנית מה לעשות במצב הזה".

זה מצמרר. אתה מוצא את עצמך עם חבר ילדות מהקיבוץ שלך הולך יחד ברחובות אלכסנדריה בעיצומה של מלחמה.

"כן, מכל צה"ל הגדול, נקלענו שני חברי ילדות מאותו קיבוץ לסרט שאי אפשר לביים. בלי שידענו על כך התקרבו לאזור צבאי סגור. לפתע עובר אורח שראה אותנו ככה קצת משונים, שאל אותנו בערבית שאלה תמימה. לצערנו לא ידענו מילה בערבית. תוך דקה עשרות אנשים הקיפו אותנו והחלו לבצע בנו לינץ'. הם לקחו את שעוני הצלילה והאק"דחים וניסו לירות בנו בראש. כתוצאה מה" שהייה המאוד ארוכה בים, כדורי האקדח לא

"ידעתי שהחשש הזה לא יעזור לי. אם הם ירצו להרוג אותי, שום דבר לא יעזור. הם בייחוו אפילו הוצאה להורג, אבל ידעתי שאם הם רוצים להרוג אותי, הם לא צריכים את כל ההצגה הזאת"

"אני זוכר שחכנו את הגדר, הסתכלתי למעלה וראיתי את השומרים מתהלכים מעלי, מעשנים סיגריה ואמרת לי לעצמי בלב: אלוהים, לא יכול להיות שהם לא ישומו לב, שהם לא יבחינו בנו"

"פעלתי בשיטתיות. נתתי להם את הדיסקית שלי, אמרתי להם: 'זה כל מה שאני יכול לומר לכם עלי', ועכשיו אמרתי לעצמי: תעשו בי מה שאתם רוצים אני חייב לשתוק. הייתי עוצם עיניים, מתנתק ומרחף למקומות אחרים".

היה שלב שאמרת לעצמך, הלוואי שאמות כבר ושזה ייגמר?

"אן, הרבה פעמים. הרבה פעמים שאלתי את עצמי כמה אני יכול עוד לסבול? ישנם שני משברים בשבי. יש את השלב שמנסים לשבור אותך פיזית. זה השלב שמפרקים אותך ממכות ומעינויים, לא נותנים לך לאכול, יורד קים עליך, מפרקים אותך. קשה מאוד לעמוד בזה. השאלה המרכזית היא האם מצליחים לשבור אותך נפשית. זו ההתמודדות האמיתית מול החוקר".

היה שלב בחקירות שנשברת והתחלת לדבר?

"החלטתי לעצמי שכל עוד אוכל, לא אוציא מילה, ואמנם שתקתי. 'למזלי' במהלך החקירות והעינויים נפצעתי בגרוני עד כדי כך, שגם אם רציתי לא יכולתי אפילו לפתוח את פי ולדבר. עקב כך הם נאלצו לשלוח אותי דחוף לבית חולים לטיפול בפציעות שהם גרמו לי. לי זה היה שבוע של בית הבראה".

חששת שהם הולכים להרוג אותך?

"תמיד יש חשש כזה, אבל ידעתי שהחשש הזה לא יעזור לי. אם הם ירצו להרוג אותי, שום דבר לא יעזור. הם ביימו אפילו הוצאה להורג, אבל ידעתי שאם הם רוצים להרוג אותי, הם לא צריכים את כל ההצגה הזאת".

איזו אינפורמציה הם ניסו להוציא ממך?

"הם רצו להוציא ממני פרטים על הפעולה בה נתפסתי, על האימונים, על הציוד המיוחד, ועל שמות המפקדים. מפילא אותי שעד לש-

פעלו. המזל שלנו היה שהכל קרה בסמוך לב"ס צבאי והחיילים הגיעו למקום תוך שניות מתחילת המהומה והצילו את חיינו. הביאו אותנו למפקדה והפרידו בינינו. היינו סחוטים מעייפות. זה היה כבר כמעט 40 שעות מאז שיצאנו מהצוללת, בלי שינה, בלי אוכל ובלי מים".

תשעה חודשים ישבת בשבי. מה החלק הכי קשה בשבי?

"דבר ראשון זה השוק שבין חופש לשבי. אותו הרגע שפתאום אתה מרגיש שאתה כלום. כלומר, אתה לא בן אדם. ואני לא מדבר על העינויים".

עינו אתכם כדי להוציא מכם אינפורמציה, או גם מתוך סדזים לשמו?

"עברנו כל כך הרבה עינויים לצורך עינויים. הם היו חסרי רחמים. בהחלט סדזים לשמו, כולל מכשירי עינויים ומכות חשמל בכל מיני מקומות בגוף".

נתחתי להם את הדיסקית שלי

ידעו שאתם חיילי קומנדו?

"להערכתי הם ידעו. היינו שישה חיילים שנפלנו בשבי באותה פעולה והם עשו הצל"ב. בות. בשבי, כל אחד עומד בפני עצמו. אני לא ידעתי אם ומה אמרו האחרים".

כמה זמן היית לבד?

"זמן רב ניסיתי לשכוח ולהשכיח תקופה זו ובעיקר את התקופה הראשונה בשבי. שלב החקירות, העינויים והשיבה בצינוק הוא זמן שנראה כמו נצח. לכן אינני זוכר במדויק כמה זמן הייתי לבד. אני מעריך כחודש וחצי לפחות".

איך מתמודדים עם עינויים שכאלה ונשארם שפויים?

"בארץ כולם חגגו את הניצחון האדיר, ואני ישבתי בשבי עם חשש כבד שישראל נכבשה". אגוזי

סגן אילון אגוזי (עומד) בבסיס השייטות

חרורי, הם לא ידעו שיש לי אח טייס קרב שהשתתף באופן פעיל במלחמה, ואם ידעו, הם לא התייחסו לכך".

נכנסים גם לסוג של שיגרה בשבי?

"כן, אחרי שחיברו אותנו ביחד, כשהעיניים הסתיימו, ואחרי שהצלב האדום ביקר אותנו לראשונה, ידענו שזו תעודת הביטוח שלנו. היינו שישה חבר'ה שנפלנו בשבי, צי"רפו אלינו עוד שני חיילים מחוליית חוף של חיל הים שנפלו גם כן בשבי, ועוד שני טייסים. ישבנו במשך חודשים עשרה חבר'ה בחדר קטן וניהלנו סוג של שיגרת חיים. אני חושב שהתנהלנו בצורה מאד מסודרת וטובה. כמובן עם כל העצבים של מתי זה ייגמר, והמשיכו להוציא אותנו לחקירות, וכל פעם אמרו לנו שמחר אנחנו משתחררים וזה לא קרה".

ידעתם בכלל שהמלחמה הסתיימה?

"זמן רב לא ידעתי את תוצאות מלחמת ששת הימים. בחקירות, כל הזמן הם אמרו: 'אנחנו יודעים הכל. אין לך מה להתעקש כי החיילים שלנו כבשו את באר שבע ואנו קרוי' בים לתל אביב".

האמנת?

"לא היתה לי סיבה לא להאמין. עמוק בתוכי קיוויתי שזה לא נכון, אבל הייתי מנו"תק לגמרי. אתה יושב בשבי ואתה לא יודע כלום מה קורה. בארץ כולם חגגו את הניצחון האדיר, ואני ישבתי בשבי עם חשש כבד שישראל נכבשה".

הצטערתם שלא תפסתם, או חיסלתם,

את הנער שחשף אתכם?

"ראינו אותו מתקרב לקחת אבן. מישוה אמר: 'חבר'ה, הוא מתקרב. לתפוס או לא לתפוס?' התלבטנו, אבל קיווינו שהוא לא יגלה אותנו. קיווינו שהוא יוציא את האבן ויסתלק משם בלי להבחין בנו. כשהוא גילה אותנו, זה לקח לו שנייה או שתיים של הלם והוא הסתלק".

"הלחימה על האי היתה של חוליות"

איך תסכם במשפט אחד את השבי?

"בן אדם לא יכול לדעת עד כמה הוא יכול לסבול, עד שהוא לא שם! בחיים לא האמנתי שאני יכול לסבול כל כך הרבה. הכוחות הנפשיים שיש לנו הם הרבה מעבר למה שאנחנו חושבים. וזה נכון גם לגבי המאבק של הנכה על שיקומו. נכה המאמין בעצמו ובכוחותיו הנפשיים, יש לו סיכויים רבים להתגבר על נכות. בכל אופן, הרבה יותר ממה שהוא חושב ומאמין. אני למדתי את זה בשבי. בזכות זה ההתמודדות שלי אחרי הפציעה היתה קלה יותר בהשוואה להתמודדות של נכה צעיר שנפצע".

היה לך ברור שאתה חוזר לשייטת? הרי על פי אמנת ג'נבה, אם אתה נופל עוד פעם בשבי הם רשאים להוציא אותך להורג.

"אני לא מכיר את אמנת ג'נבה. היה לי ברור דבר אחד: אני נפילתי בשבי. זו השפלה כזאת גדולה, ולא משנה מה עשית, שלא יכולתי להרשות לעצמי עכשיו לא לחזור לשייטת ולה-

מצריים. על פי התפיסה שלהם הוא היה בלתי ניתן לכיבוש. ישראל רצתה להראות להם שאם נרצה, נגיע לכל מקום במצרים".

מה הסתבך שם?

"זו היתה פעולה מאד מסובכת. הגענו לאי בצלילה 20 לוחמים. זהו קושי מבצעי ולוגיסטי בפני עצמו, שאיני חושב שבוצע לפני כן. היינו צריכים לטפס ולכבוש אותו. זו פשיטה מלחיצה מאוד. המים באזור צלולים לגמרי. אם היו מזהים אותנו מלמעלה, היה מספיק רי"מון אחד או שניים וכולנו גמורים. זה מפחיד. גורם ההפתעה היה הגורם המרכזי להצלחת הפשיטה".

מה היה תפקידך בכוח?

"הייתי ראש חוליית הפריצה. לצורך כך עשיתי סיור סביב האי שבוע קודם והכרתי

משיך להילחם".

עברתם בארץ חקירות?

"חזרתי לארץ ישראל לקיבוץ, שם היתה מסיבה לכבודנו. אחרי יומיים זומנתי לקריה בתל אביב, וכעבור עוד יום אמרו לי: 'אילן, תעלה על אוטובוס, או תיקח טרמפ, ותחזור לשייטת וזהו'".

אני קופץ איתך לשנת 69', ואני מדבר על הפשיטה על האי גרין, שם קיבלת את עיטור המופת. מה היתה מטרת הפעולה?

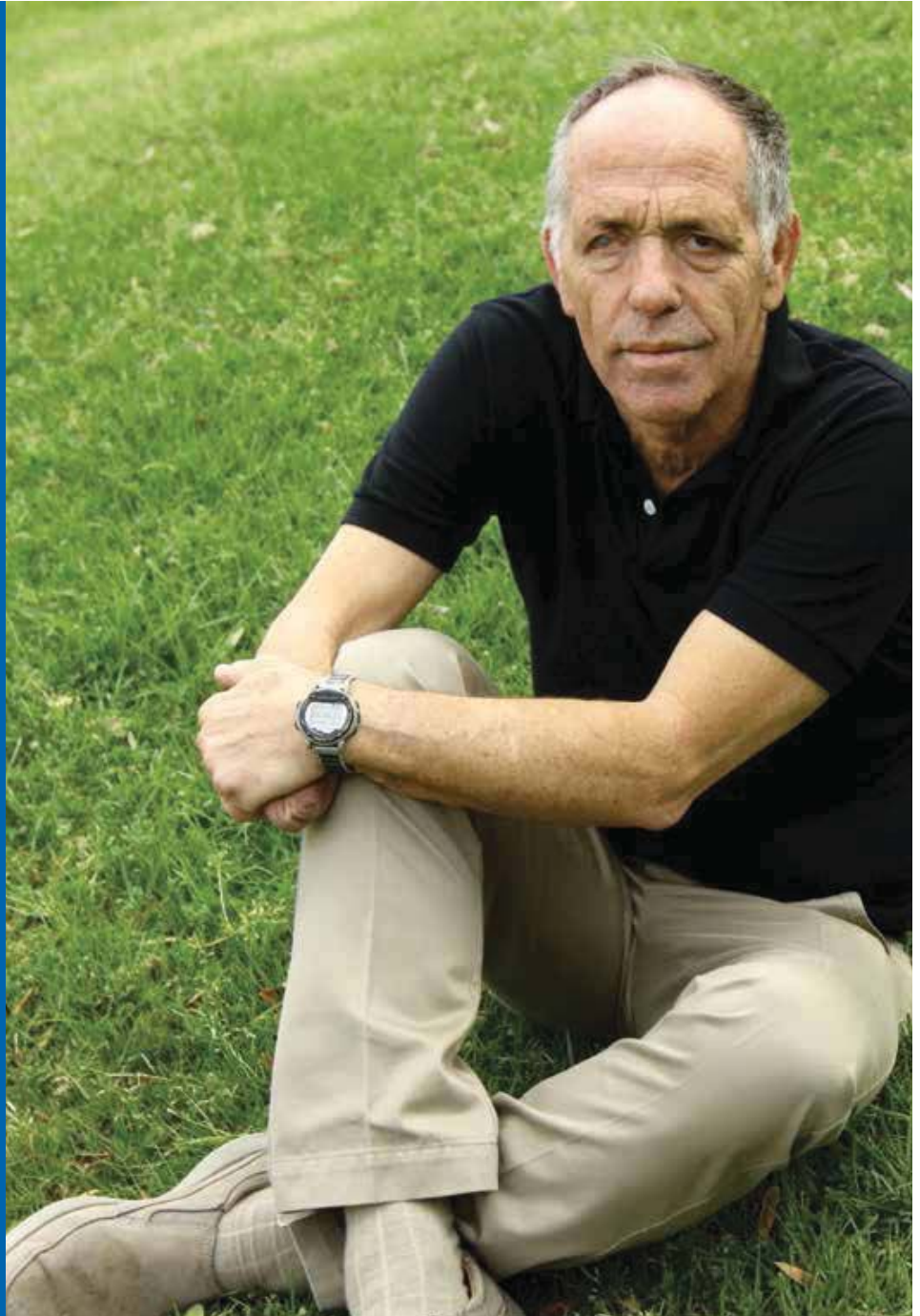
"זו היתה תקופת מלחמת ההתשה. תקופה קשה ביותר. כל יום נפלו לנו חיילים. המצרים ביצעו פשיטות לשטחים שלנו. מטרת הפעולה היתה להראות להם שהם לא חסינים. האי גרין יושב בכניסה לתעלת סואץ והיה אי מבוצר ביותר. החזיקו אותו כ-100 לוחמים

”המצרים חיכו לנו. כל הנמל היה מלא בסירות גומי ובחייילים שזרקו למים מטענים נגד אדם. חינכו אותי לדבוק במשימה. זו לא מליצה. כאלה היינו. לא אגיד לך שזה לא היה מפחיד, או שלא חששתי, אבל ידעתי שאני משלים את המשימה ויהי מה”

”שחינו במעגלים וצעקנו, אולי הצוללת באיזור ומישהו ישמע אותנו. פתאום שמענו עוד צעקות. מסתבר שזוג נוסף הגיע ולא מצא את הצוללת. אני יודע שזה נשמע כיום די אבסורדי, אבל שחינו ארבעה לוחמים בלב ים, מול נמל אויב, באמצע מלחמה וצעקנו בכל הכוח”

”התחלתי להסתובב בחוף של אלכסנדריה, מסביב אור יום, ונתקלתי במרבץ של סלעים. התחלתי להיזי את האבנים. וכמו בסרט פעולה הוליוודי, אני מגלה בפנים את הזוג השלישי מתחבא. קראתי לחבריה והסתתרנו בחוף המערה שישה לוחמים”

הנחנו את מטעני החבלה ועזבנו את האי תחת מטר ארטילריה שנועה ע”י המצרים מהחוף”.
על הפעולה באי גרין קיבלת את עיטור המופת.

”אני באמת חושב שעשייתי מה שציפו ממני ומה שהתאמנתי עבורו. לא עשיתי שום דבר יותר מזה. לא ברור לי מדוע קיבלתי את העיטור”.

אין ספק שזה היה סתם.

”לא, לא, תאמין לי. כל אחד שנלחם שם על האי, נלחם בדיוק ברמה שנדרשה ממנו, לא יותר ממני ולא פחות ממני. אני מתכוון לזה”.

להקריא לך על מה קיבלת את הצל”ש?

”אני יודע על מה. אני אומר לך את זה שוב ואני באמת מתכוון לזה: כל מי שלחם על האי, וזו לא קלישאה, מגיע לו צל”ש בדיוק כמו

זיהיתי מקום שאפשר לטפס שלא דרך הגדר ואמרתי לחייילים שהיו מאחורי: ‘אנחנו עולים מכאן וזהו’. ויתרנו על נטרול הגדר, פתחנו במכת אש על השומרים והטיפוס למעלה עבר חלק. הכל ע”פ התכנון”.

”למעשה הלחימה על האי היתה של חוליות. כל חוליה קיבלה מטרה שאותה היתה צריכה לכבוש. החבר’ה של השייטת ביצעו את המשימה שלהם. לוחמי מטכ”ל שהגיעו בינתיים אל האי בסירות, הצטרפו לחימה. זו היתה לחימה אמיצה של בודדים שגיששו את דרכם באפלה. היו לנו שישה הרוגים ועוד מספר רב של פצועים. חלקם נפגעו מכדורים מקריים. הנסיגה של הכוח מהאי התעכבה מאד כי זמן רב הושקע בחיפוש חלק מהלוחמים שנהרגו. אחרי שהכוח עזב, נשארתי עם עוד כוח קטן,

את השטח. על פי התכנון, לוחמי שייטת 13 אמורים היו לעלות על האי המבוצר ולכבוש את פאתיו. אחריהם היו אמורים חיילי סירת מטכ”ל להגיע בסירות, להצטרף לכוח ולהמשיך בכיבוש האי. הגענו לאי וחוליית הפריצה בפיקודי התחילה לחתוך את הגדר. שמנו בונגלור לצורך פיצוץ הגדר במקרה של גילוי הכוח, ובמקביל, התחלנו לחתוך את הגדר. אני זוכר שחתכנו את הגדר, הסתכלתי למעלה וראיתי את השומרים מתהלכים מעלי, מעשׂנים סיגריה ואמרת לעצמי בלב: אלוהים, לא יכול להיות שהם לא ישימו לב. לא יכול להיות שהם לא יבחינו בנו. ידעתי שברגע שהם יבחינו בנו, לא רק אנחנו גמורים, אלא כל הכוח שמאחורי גמור. ראיתי שחיתוך הגדר לא מתקדם ואמרתי לעצמי: ‘מספיק עם המשחקים’.

שלי. לי עוד היה יתרון כי עשיתי על האי סיור מוקדם. איבדתי בפעולה הזו חברים בלב וב־נפש. אין לי ספק שלו הנופלים היו יכולים לספר את סיפורם, כל אחד מהם היה זוכה בצל"ש."

בסופו של דבר הפעולה היתה מוצלחת?

"מבחינה אסטרטגית ומבצעית היתה פעולה קשה מאד וחלק ניכר מהיעדים הושגו. אך מספר האבידות הרב האפיל לדעתי על ההצלחה. המצרים בהחלט נכנסו לשוק מהפעולה. הם הבינו שהמשחקים הסתיימו. הפעולה הזו אילצה את השייטת ואת סיירת מטכ"ל לה־תחיל לתרגל שיטות פעולה חדשות. גם עד אז הפעולות שלנו היו תמיד חשאיות, אבל לא בסדר גודל שכזה. זה חייב אותנו להתחיל לחשוב אחרת לגמרי. כלומר, אני לא אומר שהיה שם הכל טוב, או הכל רע. היה גם וגם. דרך אגב, מספר רב של לוחמי השייטת נפגעו בפעולה הזאת, ומספר הלוחמים הכשרים ירד לחצי אחרי הפעולה הזאת."

אני קופץ איתך לפברואר 1973. שמונה חודשים לפני מלחמת יום הכיפורים. אתה מוביל קבוצת לוחמים לפשיטה בעיר טרי־פולי שבצפון לבנון. מעוז הפתח באותם הימים. מה היתה מטרת הפעולה?

"זה היה אחרי רצח משפחת הרן בנהריה. ממשלת ישראל החליטה כי הפעם ניכנס אל לב מפקדת המחבלים בטרירפולי. לחסל כמה שיותר מראשי הטרור. לפגוע בבטן הרכה שלהם. זו היתה פשיטה בסדר כוח גדול, שכלל מלבד שישה לוחמי שייטת, גם כוחות גדולים של צנחנים. התפקיד שלנו במשימה היה לה־גיע ראשונים לחוף, לנטרל ולאבטח אותו בזמן שכוחות הצנחנים הגיעו בסירות מהים. לאחר מכן להצטרף כצוות לחימה לכוח הצנחנים שביצע את הפשיטה."

"הדרך ליעד היתה מסוכנת וכמובן הייתה סכנה שהכוח יתגלה. למרות זאת הגענו ליעד בהפתעה גמורה. הפשיטה בוצעה ממש על פי התכנון. אני מעריך שכ־80 אחוז מהמחבלים חוסלו עוד בהיותם ישנים במיטות."

בפעולה הזאת נפצעת קשה מאוד וקיבלת את עיטור העוז.

"הפציעה שלי היתה פציעה אידיוטית במי־דה מסוימת. אבל הפעולה היתה פעולה למור־פת. הכל דפק על פי התכנון. הובלתי את הצ־וות שלי וטיהרנו חדרים בהם גרו המחבלים. זרקנו רימון אל תוך החדר, ואחרי הפיצוץ היה הכוח נכנס פנימה ומטהר את החדר. הכוח התקדם מבית לבית. באחד החדרים הרימון שהושלך פנימה פגע בסורגים והתגלגל חזרה אל תוך קבוצת החיילים שלי. מישהו צעק: 'רימון!' ואני, במין אינסטינקט שכזה, תפס־תי אותו ביד, ניסיתי להרחיק אותו מאיתנו, והוא התפוצץ לי ביד."

למה לא לקפוץ הצידה, לברוח, לנסות להציל את עצמך?

"תשמע, חייל צעק 'רימון', האינסטינקט היה או לבעוט בו או לברוח. אם הייתי בורח, אנשים היו נפגעים, כי כמה אתה יכול לברוח?"

אלוף־משנה אילן אגוזי עם בנו הבכור, אסף

עיטור העוז

תיאור המעשה: בליל ה־21 בפברואר 1973, פעל רס"ן אילן אגוזי כמפקד חולית חסימה, בפשיטת צה"ל על מחנות מחבלים בצפון לבנון, לאחר שטוהר היעד,

המשיך האויב להטריד את כוחותינו ביריות מתוך בתים שעמדו מאחורי היעד. רס"ן אילן אגוזי נצטווה לטהר בתים אלה. תוך פעולת הטיהור, פקד אחד הקצינים על חייל להטיל רימון לתוך חדר, מבעד לחלון. החייל זרק רימון, אלא שזה פגע בסורגי החלון וחזר והתגלגל אל בין חיילינו. רס"ן אילן אגוזי ראה זאת ומיהר להרים את הרימון כדי להרחיקו מקרב החיילים. הרימון התפוצץ בעודו בידי ורס"ן אילן אגוזי נפצע קשה, איבד את ידו הימנית ואת עינו הימנית. על אף היותו פצוע קשה הורה לחייל, שבא לטפל בו, כי ימשיך בפעולות הטיהור וישב לטפל בו לאחר מילוי המשימה. על מעשה זה הוענק לו: עיטור העוז.

ניסן תשל"ג אפריל 1973, דוד אלעזר, רב אלוף, ראש המטה הכללי

הרי הרימון מתרסק לצדדים. בהתחלה חשבתי לבעוט בו, אבל חששתי שאפספס אותו ואז החלטתי ברבע שנייה להתכופף ולנסות לזרוק אותו עם היד. הרימון התפוצץ לי ביד כשהת־כופפתי ותפסתי אותו במטרה לזרוקו."

היית בהכרה מלאה כל הזמן?

"הייתי בהכרה מלאה, ידעתי מה קרה."

על פי ספר הצל"שים של צה"ל, החיילים רצו לטפל בך ושלחת אותם לסיים קודם כל את הפעולה.

"אמרתי להם: 'תראו חבר'ה, אני כבר פצוע, אין מה לעשות. דבר ראשון תמשיכו בפעולה. הבחור שזרק את הרימון ממש קיבל את זה קשה. אמרתי לו: 'שמע בחורצ'יק, קרה מה שקרה, תמשיך'. הייתי ממש בהכרה מלאה. הפליא אותי כמה בהכרה מלאה הייתי."

למעשה הצלת את כל הצוות.

"בפציעה שלי הצלתי את כל מי שהיה לידי. אני היחיד שנפצע. תפיסת הרימון נעשתה אינסטינקטיבית וללא שום מחשבה. במחשבה שנייה המעשה הנכון היה לבעוט ברימון, אבל או־קיי, זו טעות שעלתה לי ב'זולב'. אתה לא שולט באינסטינקטים. האינסטינקט עובד לפי שיקולים משלו. האינסטינקט שלי היה לת־פוס את הרימון ולזרוק."

אני מבין שמסוק פינה אותך לרמב"ם. אתה בלי יד, בלי עין ופגוע קשה ברגל. ברוך הבא למשפחת נכי צה"ל. עברת משבר? מלוחם כל יכול לנכה קשה?

"כבר אמרתי לך קודם, עברתי משבר פי אלף חזק. השבי זה הבית ספר של החיים. כשבאו לנחם ולעודד אותי ברמב"ם, אמרתי, חבר'ה, אני פשוט לא צריך את זה. אני חזק מספיק. אני יודע מה הטפתי, אני אתגבר על זה. האמנתי שאתגבר. לא ראיתי את עצמי אף פעם נכה. לא חשבתי לרגע אחד שיש משהו שאני לא יכול לעשות אותו עם יד אחת."

היית ימני לפני הפציעה?

"כן, בטח, בגלל זה נפצעתי ביד ימין."

זה לא פשוט כמו שאתה מציג את זה. זה להתחיל ללמוד לחיות עם יד שמאל, היד החלשה שלך.

"כן, אבל אתה יודע מה, מה שהחיים מכרי־חים אותך, אתה תעשה את זה. כלומר, החיים הם חזקים יותר מכל דבר אחר. תוך חודש התחלתי ללמוד במכינה לטכניון. לא ידעתי לכתוב ביד שמאל, כתבתי כמו ילד מפגז, אבל זה לא מה שהבהיל אותי. הסתכלתי קדימה. הסתכלתי מה אני יכול לעשות למרות הפצ־עה. תתפלא, אבל האמנתי שאני יכול לחזור לשייטת."

אתה בלי יד, בלי עין ופגוע ברגל. לא מס־פיק? מה פתאום לחזור לשייטת?

"אני לא יודע. פרצה מלחמת יום הכיפורים והיה ברור לי שאני חוזר לצבא, חוזר לשייטת. ובאמת הייתי בתקופת המלחמה המפקד של כוח השייטת בשארם א־שייח'."

החזירו אותך לשירות בלי בעיה? לא אמרו לך, הלו, אתה נכה, שב בבית?

"לא בדיוק זוכר איך זה התנהל. טכנית למ־"

דתי בטכניון כחייל. עוד לא השתחררתי מהצבא. פרצה מלחמה מאוד קשה. הלכתי למפקד השייטת ואמרתי: 'תקשיב, יש לי ניסיון, יש לי יידע, יש לי הכל'. לפני הפציעה הייתי מפקד בית הספר. החניכים שלי התאמנו בשארם. הכרתי את הגזרה. הייתי מפקד הכוח של השייטת בשארם. לא נלחמתי שם, לא יריתי, התפקיד היה בעיקרו פיקודי כך שהפציעה לא הפריעה לי".

האגדות מספרות שאחרי המלחמה חזרת לשייטת ואף הובלת לוחמים עם יד אחת ועין אחת מעבר לקווי האויב.

"אחרי המלחמה השלמתי את התואר בטכניון. ביקשו ממני לחזור לשייטת ולהמשיך בתפקיד מפקד בית הספר. חזרתי לתפקיד ובתקופה הזאת יצא לי להשתתף בפעילות של השייטת בלבנון, בעיקר בפעילויות נחיתה".

למדת לתפעל נשק ביד אחת?

"כן, עם פרוטזה. הייתי בלבנון, בהחלט יכרת לי לירות, הייתי פעיל מאד. ירדנו בשחייה, עשיתי את זה יותר טוב מהרבה הצעירים. היה לי ניסיון, היה לי ביטחון, והייתי בכושר טוב. כמוכן שהייתי בתפקיד פיקודי ולא בקו הראשון, אבל היידע והביטחון שרכשתי עם הזמן, עזרו לי מאד במילוי תפקיד זה".

אשתך לא אמרה לך, אילן, מספיק!

"את אשתי הכרתי בשייטת. היא הכירה אותי טוב. היא ידעה שיש דברים שאי אפשר לומר לי".

בסופו של דבר השתחררת מהצבא בדרגת אלוף משנה.

"המשכתי בצבא. הבנתי שעם כל הכבוד, בגלל המגבלות הגופניות, לא אוכל להיות מפקד השייטת. הבנתי שברגע שנפצעת, בעצם יצאתי מהמרוץ לתפקיד. הסכמתי לחזור לשייטת כמפקד בית ספר. אחרי זה עברתי למפקדת חיל הים, לתפקיד בדרגת אלוף משנה. במקביל למדתי לתואר שני במנהל עסקים באוניברסיטת תל-אביב והשתחררתי ב-87'.

לפני שנכנסת לתפקיד מנהל 'קרן נכי צה"ל', הכרת את הארגון? היית פעיל?

"כשהייתי במפקדת חיל הים הייתי מגיע לבית הלוחם לשמור על כושר. היה פה מלא חולות מסביב לבית הלוחם ואני רצתי בחורלות. לות. הכרתי את החולות ואת המקלחות. לא הכרתי את הארגון. בוא נגיד, הכרתי את בית הלוחם ואת הפעילויות, לא הכרתי את הארגון. אחרי שהשתחררתי מ'קרן קיימת' ביקש שו שאהיה שליח באנגליה למשך שנתיים. זה נמשך חמש שנים. מי שהביא אותי ל'קרן נכי צה"ל' היה יו"ר הארגון לשעבר, יוסקה לוטנברג, שהכיר אותי בתקופת שירותי בשייטת".

רוב נכי צה"ל לא יודעים מה זה 'קרן נכי צה"ל'. לא יודעים שהקרן היא בעצם הלב של הארגון. בכמה משפטים, מה התפקיד של 'קרן נכי צה"ל'?

"הקרן היא המשאב הכספי בלבד של הארגון. כשהמשאב האנושי וליבו של הארגון הם הנכים. זה הבדל גדול".

אני מקבל את ההערה.

"תאמין לי, כל אחד שנלחם שם על הארץ, נלחם בדיוק ברמה שנדרשה ממנו, לא יותר ממני ולא פחות ממני. אני אומר לך את זה שוב ואני באמת מתכוון לזה: כל מי שלחם על הארץ, וזו לא קלישאה, מגיע לו צלי"ש. לי עוד היה יתרון כי עשיתי סביב הארץ סיוור מוקדם"

"בפציעה שלי הצלתי את כל מי שהיה לידי. אני היחיד שנפצע. זה היה אינסטינקט. אני חושב שהאינסטינקט הנכון היה לבעוט ברימון, אבל אוקי, זו טעות שעלתי לי ביוולבוי. האינסטינקט עובד לפי שיקולים משלו. האינסטינקט שלי היה לתפוס את הרימון ולזרוק"

מרכיב חשוב ביכולת ההישרדות, אבל ידעתי שלמלחמה יש מחיר ואולי אצטרך להישאר זמן רב. הייתי מוכן לכך. דע לך שהיינו יכולים להשתחרר מוקדם בהרבה, אלא שבאופן מודע הסכמנו להישאר ככל שנדרש על-מנת שאנשי 'הפרשה' ישעו כבר 14 שנים בכלא, ישונו יחד איתנו".

אילן, אני מכיר אותך מספיק שנים ואני לא מכיר הרבה אזרחים בישראל עטורי זכויות כמוך. אני אומר את זה מכל הלב.

"את זה אני לא אתן לך להכניס בראיון".

אני גם יודע שאתה איש צנוע מאד. אם לא הייתי דוחק אותך לקיר, גם הראיון הזה לא היה נולד. כשאתה נזכר בישראל של התקופה בה התנדבת לשרת בשייטת וכשאתה מסתכל על ישראל 2013, אתה שבע רצון? אתה מאוכזב?

"כשהייתי בן 20-18 ראיתי את החיים בעיניים אחרות. חייתי על אידיאליים. התחנכתי בקיבוץ על אידיאליים. המושג חומרנות לא היה מוכר לי בכלל. בוא לא נכחיש, היום העולם הוא אחר, עם יתרונות משלו וחסרונות משלו. אני מאד מתגעגע לערכים של פעם. אבל יחד עם זה העולם של היום הוא הרבה יותר מתקדם. אם אפשר היה לשלב את שניהם, היינו בעולם טוב יותר".

לסיום, אם הייתי יכול להחזיר אותך לגיל 18, אחרי כל מה שעברת, ועם התובנות של היום, היית מתגייס שוב לשייטת?

"מטבע הדברים במשך המון זמן הייתי מנותק מהשייטת. לפני כחודש הזמין אותי המפקד לדבר עם לוחמים שעומדים לצאת לקורס קצינים. מה אני אגיד לך, מלח הארץ. בחורים מדהימים, אחד אחד, ערכיים ביותר. איתם, הייתי גאה לשרת בשייטת".

"מי שעובד בארגון עובד למען הנכים, אבל הנכים צריכים להבין שעל מנת להצליח במשימה כה חשובה נדרש שיתוף פעולה מצד דם. הם צריכים להיות מעורבים בעשייה זו ולא לשבת ולהגיד: 'תשרתו אותנו'. אם לא יהיה שיתוף פעולה, לא נגיע לשום מקום. נכה צריך להבין שאם הוא לא יתרום 100% מעצמו, הוא לא ישתקם. את כל השיקום שלי עשיתי בעצמי. תמיד הצבתי לעצמי אתגרים. גם לאחר הפציעה הקשה שלי לא ראיתי את עצמי כנכה. זה מרכיב משמעותי בהצלחת השיקום".

מניסיוןך בתפקיד ניהולי בארגון, מה התפקיד העיקרי של ארגון נכי צה"ל?

"התפקיד העיקרי של ארגון נכי צה"ל הוא לבנות ארגון יעיל שבראש מעיניו שיקום הנכה. ארגון טהור ומתחדש, שהנכים ישמחו וירצו להיות חלק ממנו, ועם ישראל יהיה גאה בו. אני מקווה שזה לא נשמע כקלישאה".

יכול לפרט?

"אני לא חושב שיש מה לפרט או להסביר. חשוב לי לציין שארגון נכי צה"ל חייב רבות לתורמים ובעיקר ליושבי ראש אגודות הידידים בחו"ל העוסקים בגיוס תרומות ורואים בפעילות זו שליחות. הם משקיעים ממרצם וזמנם בחיזוק הקשרים עם חברי הארגון".

כאחד שישב בשבי, מדינת ישראל צריכה לשלם כל מחיר, אבל כל מחיר, כדי לשחרר חייל שלנו שיושב בשבי?

"תשמע, זו דעתי האישית והיא לא קובעת כלום. כשיצאתי למלחמה ונפלתי בשבי, חשבתי שמדינת ישראל צריכה לעשות הכל כדי להחזיר את החיילים. הכל, אבל לא בכל מחיר. חשבתי שגם למחיר יש מחיר. ישבתי בשבי, קיוויתי שאחזור. התקווה לחזור היא